

Korte mondelinge vraag aan het college

Bomenkap bij de nieuwe Steinerschool aan de Sint-Janskruidlaan

Voor de bouw van de nieuwe Steinerschool aan de Sint-Janskruidlaan werd een bijzonder groot deel van het bestaande bomenbestand gekapt. Van de 33 oorspronkelijke bomen zijn er ondertussen 27 verdwenen. Buurtbewoners en natuurvereniging CCN Vogelzang CBN hebben hierover herhaaldelijk hun bezorgdheid geuit. Ook over de bescherming van de bomen die nog overeind staan, bestaan ernstige vragen.

We kunnen de gekapte, volwassen bomen helaas niet terugbrengen. Daarom wil ik vooral vooruitkijken.

Welke concrete maatregelen zal het college nemen om de resterende bomen op het terrein maximaal te beschermen en ervoor te zorgen dat zij de werf overleven? En hoe zal de gemeente het grote verlies aan bomen en biodiversiteit op deze site compenseren?

Daarnaast wil ik weten of het college bereid is lessen uit dit dossier te trekken en bij toekomstige gemeentelijke bouwprojecten **het behoud van bestaande volwassen bomen vanaf de ontwerpfase als uitgangspunt te nemen**, in plaats van pas achteraf te bekijken hoe een omvangrijke bomenkap kan worden gecompenseerd.

Geachte mevrouw Schuermans,

Uw schriftelijke vraag van 08/09/2026 is ter kennis van het College gebracht. Zijn antwoorden zijn hieronder opgenomen.

De gemeente volgt de situatie van het bomenbestand op de site van de toekomstige Steinerschool reeds geruime tijd op. In 2025 werd de gemeente ervan op de hoogte gebracht dat een aanzienlijk groter aantal bomen was verwijderd dan oorspronkelijk voorzien. Sindsdien werd de opvolging vanuit de gemeentelijke diensten versterkt, zowel wat betreft de gezondheidstoestand van de resterende bomen als de impact van de verdere bouw- en graafwerken.

Volgens de informatie die door de bouwheer en aannemer werd meegedeeld, bleek tijdens de voorbereidende werkzaamheden dat zich in de ondergrond onder meer ingegraven containers en asbesthoudende materialen bevonden, gedeeltelijk verweven met de wortelzones van bestaande bomen. Om de bodem te saneren en bouwrijp te maken, dienden hierdoor meer bomen te verdwijnen dan aanvankelijk voorzien. De gemeente werd hierover helaas pas in een latere fase geïnformeerd.

Bescherming en opvolging van de resterende bomen

Sindsdien probeert de gemeente de impact van de werkzaamheden op de resterende bomen maximaal te beperken. De gemeentelijke boombeheerder volgt het dossier op en formuleert waar nodig technische richtlijnen met betrekking tot graafwerken, grondverzet, stockage van materialen, bescherming van de wortelzones en werkzaamheden in de onmiddellijke omgeving van bomen.

Op initiatief en aandringen van de gemeentelijke boombeheerder heeft de Steinerschool bovendien een onafhankelijk boomspecialist met ETW-kwalificatie (European Tree Worker) aangesteld om de resterende bomen objectief te beoordelen. Uit deze analyse bleek dat bepaalde bomen door een combinatie van vroegere ingrijpende snoei en recente werfschade, onder meer beschadiging van wortels, stamvoet en kroon, geen voldoende duurzame toekomstverwachting meer hadden.

Voor de resterende bomen langs de zijde van het kerkhof werd er daarentegen uitdrukkelijk naar gestreefd de impact van de werkzaamheden zoveel mogelijk te beperken. Zo werd onder meer ingegrepen toen een aanzienlijke hoeveelheid uitgegraven grond nabij gemeentelijke bomen dreigde te worden gestockeerd. Op vraag van de boombeheerder werd deze hoeveelheid gereduceerd en werd de stockage zoveel mogelijk buiten de kroonprojectie en de belangrijkste wortelzones van de bestaande bomen gebracht.

Naar aanleiding van een klacht van CCN Vogelzang CBN heeft ook een inspecteur van Leefmilieu Brussel de site bezocht. Tijdens deze controle werden, voor zover ons meegedeeld, geen overtredingen op de Natuurordonnantie van 2012 vastgesteld.

Voor één resterende linde die momenteel nog in goede gezondheid verkeert, werd een gunstig advies tot velling gegeven. Dit lijkt op het eerste gezicht tegenstrijdig, maar het behoud van een boom tijdens een zware werffase is niet noodzakelijk gelijk aan duurzaam boombehoud. Op basis van de geplande inrichting en werkzaamheden werd geoordeeld dat de boom op deze locatie onvoldoende ruimte en perspectief zou behouden om zich op lange termijn veilig en kwalitatief te ontwikkelen. In dergelijke gevallen kan een gecontroleerde velling en een kwalitatieve heraanplant vanuit boombeheer een duurzamere oplossing zijn.

Compensatie en toekomstige inrichting

Het verlies van volwassen bomen kan uiteraard niet op korte termijn volledig worden gecompenseerd door jonge aanplant. De landschappelijke inrichting van de site voorziet daarom niet alleen in de aanplant van minstens 12 nieuwe bomen, maar ook in een bredere vergroening en ecologische inrichting van het terrein.

Er worden onder meer struik- en bufferbeplantingen voorzien, overgangszones naar het kerkhof, een natuureducatief landschap, een vogelbosje, een zone met wadi, een bloemenweide en een voedselrijke speelzone. De bedoeling is dus om naast het herstel van het bomenbestand ook verschillende vegetatielagen en biotopen te creëren en zo de ecologische kwaliteit van de site op termijn opnieuw te versterken.

Lessen voor toekomstige projecten

De gemeente onderschrijft het principe dat bestaande volwassen bomen bij bouwprojecten zo vroeg mogelijk in het ontwerpproces moeten worden meegenomen. Een volwassen boom vertegenwoordigt immers een ecologische, landschappelijke en klimatologische waarde die niet onmiddellijk door nieuwe aanplant kan worden vervangen.

Tegelijk moet worden benadrukt dat de bouw van een school een technisch complex project is. Naast de oppervlakte van de gebouwen zelf zijn ook ruimte voor funderingen, nutsleidingen, grondwerken, werfzones en manoeuvreerruimte voor zware machines noodzakelijk. Het is daarom niet altijd technisch of budgettair haalbaar om een ontwerp volledig rond elke bestaande boom te organiseren.

De belangrijkste les uit dit dossier is dan ook dat de beoordeling van het bestaande bomenbestand en de afbakening van te beschermen boom- en wortelzones zo vroeg mogelijk moeten gebeuren, idealiter vóór de definitieve vastlegging van het ontwerp en de werfinrichting. Hierdoor kunnen conflicten tussen bouwtechnische vereisten en duurzaam boombehoud vroeger worden geïdentificeerd en kunnen alternatieven worden onderzocht wanneer die nog technisch en financieel haalbaar zijn.

Tot slot is het belangrijk te verduidelijken dat de bouw van de Steinerschool geen gemeentelijk bouwproject is. De gemeente treedt hier voornamelijk op vanuit haar adviserende, toezichhoudende en vergunningverlenende bevoegdheden. De verantwoordelijkheid voor een correcte organisatie van de werf en de naleving van de opgelegde voorwaarden ligt in eerste instantie bij de bouwheer en de uitvoerders. De gemeentelijke boombeheerder volgt het dossier binnen deze bevoegdheden zo nauw mogelijk op, naast het reguliere beheer en de opvolging van ongeveer 19.000 gemeentelijke bomen.

Het college beschouwt de realisatie van de school als een maatschappelijk belangrijk project, maar blijft tegelijk aandacht vragen voor een zo groot mogelijk behoud van het bestaande bomenbestand en voor een kwalitatieve en duurzame vergroening van de site.

Met vriendelijke groeten.